

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

קלא.

עין משפט נר מצוה

א [מיי] פ"ו מהלכות
משנת הלכה ז':
בזו ב מיי פ"ד מהל'
במרים ה' י"ד
ו"פ"א מהל' במרות ה' ג'
סמו עשין קמב ר"א
טו"ש"ע י"ד ס"י ס"א סע"ף
ז' ו"כ"י ש"ו סע"ף ו':
בזו ג מיי פ"ט מהל'
במרים ה' מ טו"ש"ע
י"ד ס"י ס"א סע"ף כג':
ז' ד מיי פ"א מהלכות
מתנת עמיס ה' ז':
י"ח ג מיי פ"ס הלכה ח:
ו מיי פ"ס ה' י':

שיטה מקובצת

א] בטבלייהו חייב דכמי
שהורמו דמיין ועוד י"ל
דאחו לידיה בטבלייהו
וקסבר מתנות שלא הורמו
כמי שהורמו דמיין הלכך
אם אכלן אחר הרמה חייב
שכבר זכה בהן הכהן ואם
קודם הרמה פטור דגזירת
הכתוב דאין לו בהן אלא
משעת הרמה ואילך עד
שהוברר חלק של כהן
ומיהו אחר הרמה אהניא
הא דאחא לידיה שובה
בהן הכהן וממנו הוא.
הרא"ש ז"ל:

דאחו לידיה בטבלייהו וקסבר האי תנא מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין. ומשעת הרמה ואילך היינו ממי אלו לידיה אפילו בטבלייהו וא"ת אמאי לא משני דפשטא דברייתא דקמני פטור מן התשלומין היינו דאחו ליד כהן בטבלייהו וקסבר האי תנא מתנות שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיין

ומש"ה פטור דאין לו לכהן אלא משעת הרמה ממש והוא ינחא טפי דהוי לשון הרמה דוקא וי"ל דלי הוה מוקי לה הכי אז לא היה חידוש הדיוק כלל הא משעת הרמה ואילך משלם דהא פשיטא דמשלם כיון דאחו ליד כהן והורמו אצל השמא עיקר הברייתא משמענו דמיוק מתנות כהונה או שאכלן פטור ודוקא קמ"ל דע"ג דאחו לידיה א] בטבלייהו

חייב דכמי שהורמו דמיין:
שאני התם דקא משתרי ליה.
דבמקום זה הניח לו המלך שאר ממון ואם תאמר מתנות כהונה כשאלם משתרי ליה שבמקום זה לא אכל דבר אחר ואמאי פטור וי"ל דלא דמי לאנסו בית המלך גרנו דמתחיהן לני לקח משלו אצל חבולו אפשר דלא משתרי ליה שהיה ממענה:

הכי גרסי בפי"ר שבעה נכסי בהן. ולא חשיב הכא כל כ"ד

מתנות כהונה דחשיב לקמן בפירקין (דף קג:) דלא חשיב הכא אלא הנך דאסורים לורים וס' ממון כהן והא משום דטבלי דעמו לתרומה כדאמר לקמן (קל"ג:) אע"ג דלית הלכתא הכי היינו דלא הוי כחולב טבליס אצל מ"מ איסורא איכא לאכול מבהמה שלא הורמה מתנותיה ח"ג לא חשיב אלא מידי דבר אכילה והא דלא חשיב בכור משום דלמטה לאו בר אכילה הוא שזריך שמיטה **מעשר עני** המתחלק בתוך הבית. דוקא נקט המתחלק בתוך הבית דשני דיני מעשר הם אחד מתחלק תוך הבית ואחד מתחלק בתוך הגרנות כדמשמע בפ"ג דנדרים (דף קד:) ואותו המתחלק תוך הגרנות אין לבעלים צו טובת הנאה אלא צבאות המתחלק בתוך הבית ובספרי מפרש להו מקראי כחז אחד אומר מקצה שלש שנים מוציא את כל מעשר כחולבין והמתן אלמנא זריך להניחו בגורן וצאין עניים וטולין אותו וכחז אחד אומר כי תכלה לעשר וגו' ונתת ללוי וגו' אלמנא בתוך הבית מתחלקו מדכתיב (ו) והנחת הא כיצד עד הפסח שהוא זמן גשמים ואם מניחו בחוץ נפסד מתחלקו בתוך ביתו וזה מעשר עני המתחלק בתוך

הבית מכאן ואילך שהוא ימי הקצן מניחו בתוך הגרנות ועניים צאים וטולין אותו: **יש בו טובת הנאה לבעלים.** נראה דדבר שיש בו טובת הנאה לבעלים אפילו צא עני ולקחו מוציאין מידו ודבר שאין בו טובת הנאה לבעלים לקחו עני מוציאין מידו ומינה אם לא לקחו וצא עני ושאלו ממנו אם ירצה לא יתן לו דקרי ליה לעיל ממון שאין לו תובעין ואם היה זריך ליתנו לתובעו א"כ הוי יש לו תובעין: **גמרא** אחריו אחריו מוית. והע"ג דלשטריכו למכבז ולא הוי מופנה גלוי מילתא בעלמא הוא דכמו שיש צוה אחריו פאה ח"ג יש צוה אחריו פאה ולא ח"ג ממש היא חי נמי מדכתיב שכהן בלשון אחריו ש"מ לגי"מ אתא וי"ע למה לא גמרינן בג"מ דלשטריכו דלחוי פרט צוית כמו בכרם ונהי דלענין עוללות לא אפשר למייק צאילן דלא שייך צוה אחיו עוללות כל שאין לו לא כתף ולא נטף: כגון

דאחו לידיה. דכהן: בטבלייהו. שהופקד הטבל אללו: כמי שהורמו דמיין. וזהו דהם מן ההפקד שהרי קדם. ל"א שמסר לו את הטבל לזכות בתרומה שבו: **אם חבוצו.** שהיה חייב לו דבר קלוב ממון: **חייב לעשר.** ממוקם אחר וליתן לכהן שהרי הוא כמוכר: **ואם חבוצו.** דהפקד ועל חסם פטור מלעשר. קמני מיהת אם

חבוצו חייב לעשר אלמנא יש לו תובעין דלי לאו דינא הוא שיטלם לו על כרחו ממי חייב מלוה איכא לא לא פש גביה מידי: **שאני הפס דקא משתרי ליה.** התם לאו צוה"ה דיינין תנן זה אלא חייבא בעלמא כשאר חייבי מעשרות ומייבא ודאי איכא עליה דהא משתרי ליה כלומר משתכר הוא זה שהרי היה זריך לפטור מעשר: **א"ל לטבח:** **מכור לי בני מעייה.** בני מעייה של פרה

זו: והיו כהן מהנות. הקצה: **נוטף.** לוקח זה לכהן: ואין. המוכר מנכה לו ללוקח מן הדמים שהרי היה יודע הלוקח שהמתנות שם וזה לא מכר לו הקצה: **לקח הימנו במשקל.** הליטרא כך וקח וסקל לו הקצה: **נוטף.** לו לוקח לכהן ששרי הגזל אללו וזריך להשיב: **והטבח ינכה לו מן הדמים.** על כרחו שמכר דבר שאינו שלו: **ואמאי.** נותן לכהן ליהוי כמזיק כו': **שעשה נכסי קנה.** לא ידעתי היכן שנייה ובספריים אינה כתובה שזוה ומולא ח"ט"ו מתנות כהונה שכולן נכסי כהן לעשות בהן כל זכריו התרומה ותרומת מעשר ותרומת מעשר של דמאי והחלה והזכורים ורשאית הגז ומתנות של חולין ושל קדשים והקרן והחומש של גזל הגר ושדה אחוזה ושדה חרמים וזכור בעל מוס ופדיון הבן ופדיון פטור חמור ונראה צעני שכולן שונים זה וחשיב תרומה ותרומת מעשר והדמאי ותלה כחלף דכולהו תרומה נינהו וזכור ופדיון הבן ופדיון פטור חמור כחלף וקרן וחומש דגזל הגר וכולהו הנך מתנה לכהן הן ולקמן בפירקין (דף קג:) חשיב כל כ"ד מתנות

כהונה. הגזל את הגר ושעבד לו ומת הגר ואח"כ הודה ושעבד לסקר דאמר רחמנא ואם אין לואיש גואל וגו' וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גואלים אלא זהו גרו שמת ואין לו יורשין וכתיב השלש המושב לה' לכהן ונתתי בפרק הגזל צ"ק (דף קי.) האשם זה קרן המושב זה חומש דגבי נשבע לשקר

בפדיון או בגזל כתיב צוה חומש צין בגזל חבירו בפרשת ויקרא (ו) צין בגזל הגר בפרשת שא"ש: **למה אמרו.** למאי הלכתא: **ו"ס.** אע"פ שאינו לאכילה ולא לדברט שיצא ליד אכילה. ולצי

במגמם למאי תנייה הואיל ותנא דאפי" בזהמה עמאה לוקח מהן: **חטיף מסתפא.** כשהיו התיוקות מוליכין הזרוע והלחיים והקצה לכהן חוטפין מידיהם: **לא מסתפיה.** לא לא דכשהוא שוחט את בהמתו אין אנו כופין אותו לתת מתנות לכהן אחר: **אלא מיהטף גמי חטיף.** בתמיה: **ורב.** מאי דעתיה דאמר לא מסתפיה דלא שקלינן מיינה דמשמע שהיינו יכולין לכופו לכך ונמנעין אנו: **אי איקרו עס לשקול מיינה.** דהא מאת העם מאת וצוית הוצח כתיב (דברים יח) ואי לא איקרו עס רחמנא פטריה ומאי טיבותא עבדינן גבייהו: **מספקא ליה.** לרז ומשום ספיקא פטור ליה דהמוציא מחבירו עליו הראיה: **לפא שמעפא.** דרז דמספקא ליה: **ד' מתנות עניים.** הנהוגות בכרם ואלו הן: **הפרט והעוללות.** דכתיב (ויקרא יח) וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט ובגמ' פאה פ"ו (מ"ד) מפורש אחיו היא עוללות כל שאין לה לא כתף ולא נטף: והשכחה

א] [גיטין מד.] ט' ו"פ'
שלקח אדם עובד טבכיס
באונס שלא כדון. ערוך
ועי' בפרי"ו, א] לקמן
קל"ב, ד' במרים פ"ג
מיי"ב ט' תוספתא דפאה
פ"ב הי"ג, ו' רש"ל מ"ו,
ו' ז"ל ששבע. רש"ל,
ח] [במגדל ה', ט] [צ"ק
קט"ו.] ט' [במגדל ה',
ט] [נש"ט, ט' כ"ט:] לכ"ד,
ט' ז"ל ונתת.

תורה אור השלם

1. וברמך לא תעולל
ופרט כרמך לא תלקט
לעני ולגר תעוב אתם
אני וְ אֶלְהֵיכֶם:
ויקרא י"ט
2. כי תבצר פרמך לא
תעולל אחרריך לגר
ליתום ולאלמנה ויהיה:
דברים כ"ד כ"א
3. כי תחבט זיתך לא
תאמר אחרריך לגר:
ליתום ולאלמנה ויהיה:
דברים כ"ד כ"ב

גליון הש"ס

גמ' א' איקרו עם. ע"י
שנועות דף י' ע"ג מוס'
ד"ה כולן:

מוסף רש"י

חייב לעשר. עליה,
דהו כמוכר (גיטין מד.).
נותנו. לוקח, לכהן. ואין
הטבח מנכה לו כלום,
לפי שלא מכר לו את
המתנות מסתפא (לקמן)
קח. וכע"ז ב"ק קס"ו.
לקח הימנו במשקל.
השאה ודאי זכין ליה
(לקמן ט"ו). ומנכה לו
מן הדמים. משמטתה
זכי הכהנים במתנותיהם
והדין על הטבח (ט"ו).
באנפרות. הפסד (ט"ו).